

TELEGRAFUL ROMAN.

Nr 34. ANUL XIII.

Telegrafu'l este de doua ori pe septem-
man: joi'a si Duminec'a. — Prenume-
ratiunea se face in Sabiu la espedita-
r'ia pe afara la c. r. poste, cu bani
gat'a prin scrisori francate, adresate
c'atra espeditura. Pretu'la prenumerati-
unei pentru Sabiu este de anu 7. fl. v. a.
car' pe o jumate de anu 3. fl. v. a. Pen-
tru celelalte parti ale Transilvaniei si pen-

tru provinciile din Monarchia pe unu ann
8 fl. era pe o jumate de anu 4 fl. v. a.
Pentru princ. si tieri strain'e pe anu 12
pe 1/2 ann. 6 fl. v. a.

Sabiu, in 21/4 Maiu 1865.

Inseratele se platescu pentru
intieia ora cu 7. cr. sirulu cu litere
mici, pentru a doua ora cu 5 1/2 cr. si
pentru a treia repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Declaratieune,

prin care facu cunoscutu Preotimei intregi române de relegea greco-resaritenă din Eparchiile de pâna acum a Timisioarei și a Versietului: cum ca au gresitu toti acei Preoti, cari au inceput a pomeni numele Meu in servituri bisericesci pe bas'a Cerculariului Meu dela Craciunu anului trecut, de ore ce veri cine au potutu intielege de acolo: ca Eu inca n'amu priimitu iurisdicțiunea mitropolitana, si ca Eu amu emisu acelu Cerculariu spre orientarea totoruru, si ama disu intr'ensulu lamuritu, ca pâna la alta ordinaciune imperat'esca toti Preotii si lumenii sa fia ascultatori de iurisdicțiunile bisericesci, de care s'au tinutu pâna acum. Asiâ dara iubitoru! sa nu Me pomeniti pre Mine in rogaciuni, ca sa na cadeti in vre-o nevoia nemeritata.

Adausulu acela, ce era tiparitu in „Telegrafulu Român” nr. 102. 1864 l'anga Cerculariulu Meu, s'au referatu c'atra Archidiecea Ard'elului, c'atra carea au fostu indreptatu acelu Cerculariu; insa in esemplarele Cerculariului Meu, care au fostu menite pentru Diecesele din Banatu, nu se cuprinde acelu adausu, pentrucu nici era scopulu Meu acela, ca sa Ve provocu, sa Me pomeniti in rogaciuni in loculu Archiereiloru Vostri Serbi.

Sintu Eu, iubitoru! necasurile Vostre, c'aci acelea suntu si ale Mele, si Ve rogu sa le port'amu inca unu tempu scurtu acelea cu resignatiune, ca apoi sa Ne mangai'amu si mai pe deplin.

Sabiu in 1 Maiu 1865.

Andrieu Baronu de Siagun'a m. p.
Archi-Episcopu si Mitropolitu.

Dela Senatulul imperialu.

Suntemu datori cetitoriloru nostri cu referat'a, pec'atu neier'ta spat'ulu, despre lucr'arile Senatulu imperialu dela feriele Pasciloru inc'oce.

In siedinti'a din 12/24 Aprile dupa cetirea mai multoru petitiuni se continua desbaterea asup'r'a bugetulu pe an. 1865 si se priimescu fara multe modificatiuni propunerile comitetulu finantialu. C'atu pentru rubric'a d'ariloru directe pe an. 1865, acela propune: 1) acceptarea loru in summ'a totala de 108,333,341 f.; 2) continuarea d'ariloru directe urcate se n'ncuviintieza numai pentru anulu 1865; 3) in urm'a acestor'a veniturile estraordinarie facu 16,278,357 f.; 4) recerinti'a in summa de 419,151 f. se n'ncuviintieza. Trecendu-se la specificarea acoperirii: darea de consumu, tabaculu etc., cele mai multe se priimescu dupa propunerea comitetulu.

La ordine urm'ez'a acum statulu ministeriulu de comerciulu si de economia natiunala, a carui conducere centrala se prelimina cu totulu cu 224,802, pecandu regimulu preliminaru 226,130 fl. — Se priimesce dupa propunerea comitetulu at'atu positiunea ac'est'a, c'atu si cele urmatore, parte in siedinti'a ac'est'a, parte

in cea din 14/26 Aprile. In c'esta din urma, terminandu-se statulu ministeriulu de comerciulu si economia natiunala, urm'ez'a la ordine statulu ministeriulu de justitiu. Mai multi ablegati din st'ang'a, cu deosebire Dr. Schindler si Dr. Herbst descoperu cu multu zelu defectele legiloru penale, precum si abuserile, ce se facu in administratiunea justitiei, cu deosebire insa atingu si reprob'a mesurile cele preste mesura aspre si nedrepte, ce se iau inc'ontra pressei (tipariului). Neterminandu-se insa obiectulu ac'est'a in siedinti'a aceea, se continua

in siedinti'a din 15/27 Aprile. Aici dupa c'ate-va antecedentie, vorbesce si ministrulu de justitiu Dr. Hein, care imputa oratoriloru din siedinti'a premergat'ore, ca au adusu aici lucruri, ce competu Senatulu imperialu redusu, apoi c'erca a desvinovati si a justifica procedurile justitiarie de astadi, in fine staruiesce a nu se scad'e din statulu justitiei

mai multu, dec'atu a propusu regimulu. Si fiindca ministrulu atinsese pers'ona Dr. Schindler, ac'est'a se rectifica. Apoi trecendu-se la positiunile singuratiche, acelea mai tote se priimescu dupa propunerile comitetulu. — Totu in ac'esta siedinti'a se pertract'a statulu ministeriulu de politia, care asemenea se priimesce mai de totu dupa propunerile comitetulu.

Siedinti'a din 16/28 Aprile a fostu un'a din cele mai memorabile si acceptate cu mai mare curiositate; c'aci in ea veni la ordine statulu ministeriulu de statulu. La administratiunea politica comitetulu a stersu apr'ope la 1/2 millionu din summ'a propusa de regimu, si densulu propune a se preliminaru 10,172,000 f. Dupa o discussiune viua intre Dr. Herbst, Dr. Berger, Dr. Brestl de o parte si iarasi Contele Belcredi (Locotenintele din Boemi'a), Baronulu Kellersberg (Locotenintele din Triestu) si Br. de Streit (presiedinte de tribunalulu supremu) de alta parte, se priimesce propunerea comitetulu. Asemenea si celelalte positiuni ale ac'estui ramu, mai fara schimb'ari; cu cari siedinti'a se nchide.

Din Camer'a francesca.

Precum amintiramu in numerulu trecutulu, in camer'a francesca este la ordinea dilei desbaterea asup'r'a contingentulu militariu pe an. 1866. Proiectulu regimulu cere 100,000 feciori, maioritatea camerei, inc'atu se p'ote ved'e din desbaterile de pâna acum, staruiesce pel'anga contingentulu de 80,000. Este de n'semnata, ca partidele din camera, cari in alte c'estiuni suntu at'atu de diverginti, in punctulu ac'est'a se unescu, pentru de a combate proiectulu regimulu; chiaru si partid'a gubernamentalu, ce face maioritatea camerei, prin mai multi reprezentanti ai sei pled'ez'a de asta data contra proiectulu guvernulu. F. Brame c'erca a demonstr'a, ca staturile cele mai insemnate ale Europei tote se ocupa cu reductiuni in statulu militariu. Austri'a, dice elu, are de cugetu sa desarmeze in Veneti'a; in Prussi'a esista conflictu mare si cerbicosu pentru imputinarea militiei regulate; Itali'a chiaru si pentru starea cea rea a finantieloru sale nu p'ote cuget'a la resch'e, Spani'a cede San Doming-ulu, si in Engliter'a se predica depre tote casele desarmare si pace; pentruce dara, fiindu condusa politic'a esteri'ora a Franciei cu at'at'a intielep'ciune si neivindu-se pe orisonte nici unu nourelu negru, sa mai staruiesca dara guvernulu pentru unu contingentu de 100,000? Cele optu staturi de frunte ale Europei sustinu de presinte 3,500,515 soldati, pentru cari se spes'ez'a pe anu preste trei mii de millione franci. Europ'a s'emenu tocmai cu unu omu sanetosu ca ferulu, care insa elu insusi ruineza sanetatea sea prin necurmat'a frica de m'orte. In fine trage oratorulu atentiunea camerei asup'r'a agriculturii, carea trebuie sprijinita cu tote poterile, si recomanda spre scopulu ac'est'a unu bugetu de pace, cu banca de imprumutu pentru agricultura, imultirea linieloru ferate, canaleloru si drumuriloru, ear de alta parte imputinarea tarifelor de transportu, taxelor etc. „C'ea ce Ve lipsesce, domniloru, incheia I. Brame, aceea e gradulu de incredere, ce va sa Vi-lu insufe Imperatulu. Linisciti-ve, oferiti-i incord'arile si neimpartit'a Domniei Vostre energia, ajutati-i a red'a Europei pacea, reducti poterile de lucru la plugu. Atunci apoi veti corespunde celei mai ferbinti dorintie a tieri si veti chiam'a asup'r'a Imperatulu simpatii nou'e si binecuvent'ari mari si multiple.“

Totu in intielesulu ac'est'a vorbesce si altu membru alu maioritatii, Hants, contra contingentulu de 100,000 feciori. Franci'a, dice, n'are trebuintia pentru aperarea sea de 600,000 soldati, c'aci nimenu nu-i plesnesce prin capu sa o atace. Dar tocmai pentru aceea o astifelu de armata staruiesce in celelalte staturi temerea, ca va sa atace Franci'a. D'eca va desarm'a Franci'a, ecuilibrulu se va restitui in tote finantiele Europei si prin imprumuturi de pace reciproce si prin tractate comerciale va ajunge Europ'a o solidaritate a intereseloru internatiunale. Chiaru si reducendu-se armat'a si inca

și rezervă cu câte 100,000 feciori, armată franceză totu nu va fi indereptul armatelor altor staturi vecine.

Asemenea vorbesc și membrii opoziției (Garnier Pagès, Pelletan, Jules Favre ș. a.), numai cătu ei aru dori, că reduciunile în armată să fie și mai mari, după ce regimul n'au întreprins nici în favoarea Poloniei contra Rusiei, nici în favoarea Daniei contra Austriei și Prussiei.

Sabiiu în 29 Aprilie. Înălțimea Sea imperatésca Archiducele Guilielmu, a sosită asera la Sabiiu, ear astadi la 6 ore după amedi a plecatu spre Brasiovu.

Sabiiu în 30 Aprilie. „Herm. Ztg.“ etc. de eri aduce în fruntea sea între margini negre tristă scire, că d. Ioann Carolu Schuller, renumitul nestoricul și profesor și literatu germanu, fostulu Consiliaru de scolele evangelico-luterane din Transilvani'a, a reposatu în 10 Maiu c. n. după amedi la trei ore. Immormentarea lui urmă astadi după amedi la 6 ore cu cea mai mare simplitate, după dorința lui însuși. Corulu seminaristiloru evangelici cantă unu cântu funebralu, preotulu rosti o rogaciune și o binecuvântare la sicriu, cadavrulu se puse pe carulu de mortu și conductulu se puse în mișcare, în tacere, fără musica, fără cantare. La mormentu apoi se cantă unu cântu bisericescu, se rosti rogaciunea Domnului, corulu intonă o poezie, și ceremoni'a fu gată. Conductulu funebralu eră foarte numerosu și documentă stim'a cea mare, de carea se bucură decessulu; dintre cei ce-i deteră onoarea din urma însemnău pre Esc. Sea P. Mitropolitu Br. de Siagun'a cu 3 preoti locali, pre Il. Sea D. Vicepresiedinte gubernialu și Presiedinte alu dietei transilvane Groisz, pre fostulu Comite alu națiunei sasesci Br. Salmen, o multime de înalți funcționari civili și militari, corpurile profesionale dela academi'a c. r. de drepturi, dela gimnasiulu evangelico-luteranu, dela gimnasiulu c. r. de statu etc. Câte-va caractere din viața lui vomu da în nr. venitoriu.

Ferihaz'a (lânga Sighisior'a), în 25 Aprilie 1865. On. Domnule Redactoru! În favoarea adevărului esti rogatu, să binevoiesci a primi în colonele stimatului nostru jurnal „Telegrafulu Român“ următoarele:

Este de comunu cunoscutu, că ver'a anului trecut a fostu ploură și foarte recoroșă, din care cauza puținele fructe ce au produsu, nu s'au coptu bine, ma cu deosebire pe locurile noastre, numai în casu de necesitate se potu întrebuiți pentru susținerea vieții, eara pentru semenaturele de primăveră nici decătu nu.

Înălț'ă stapanire, că să revină cu ajutoriu în lips'a acest'ă a poporului, de tempuriu au îngrijitu pentru unu liferantu, care să lifereze fructele necesare pentru semenaturi cu pretiu moderatu, ce numai la toamna în lun'a lui Novembre să-lu solvăsca poporulu fără leacu de procente.— Fructele acestea pe multe locuri s'au și impartitu poporului la tempu cuvenitu, dar fiindcă în giurulu nostru și cu deosebire în comunitatea noastră Ferihaz'a, Conte F. H., a bucinatu iubirea sea cătra deapropoșele, că și cu alte ocațiuni liberalismulu și patriotismulu, cu aceea că s'a declarat, că Domni'a Sea va da poporului fructele necesare cu pretiu mai moderatu decătu liferatululu stapanirei, declararea aceea a și tramis'o la oficiolatululu Comitatului nostru Alb'a superiōra în Elisabetopole, și-au și impartitu fructele mentiuante poporului, iusa cum? dorere! că și cu ocaziunea ast'ă ne-amu insielatu cu iubirea Domniei sele, că și cu alte ocațiuni cu liberalismulu și patriotismulu,— nu precum s'au promis cātra Oficiolatululu mentiuantulu, ci cu condițiune, că la Sântu-Michailu venitoriu să depunemu pretiulu fructelor, și pentru iubirea aratata să facemu în tipu de procente, pentru o galēta o di de lucru cu palmele.— Poporulu, lipsitu fiindu, s'au invoitu și la aceea; dar ce s'au intemplat? nu lucru de mirare pentru noi — aceea ce s'au intemplat mai de multe-ori:— din un'a di de lucru cu palmele, s'a facutu un'a di de lucru cu plugulu, ce pela noi în presentu se solvesce per 1 f. 60 xr. v. a., și o parte a poporului constrinsa fiindu, a și facut'o. Z. I.

Din Banatu, în 20 Aprilie 1865. (Confessiunale.) Pentru că să pōta onoratululu publicu cetitoriu dejudecā starea noastră confessiunala, indrasnescu a aduce că esemplu urmatorulu Protocolu, acceptatu din fūnte autentica:

Protocolu

luatu în comun'a Visagu în 12 Martiu 1865 în urmarea ordinatiunei Inclitululu Comitatu Carasiu dto 18 Fauru Nr. 5585.

În urmarea intielesului Ordinatiunei numite subscrisululu jude cercualu, esīndu în Comun'a Visagului în fiint'ă de fatia a preotiloru gr. cat. și a invetiatorulu, pre locutorii gr. cat. ai întregi comunități i-a provocatu, că, pentru că să se pōta

intit'ă creare a unei parochii independente pre sēm'a locuitoriloru greco-catolici inființā,— densii contestandu convicțiunea loru launtrana și zelulu religiosu, să accepteze a lucră sesiunea parochiala, și afara de preliminatele venituri scolare, cu 15 f. v. a. fixate că recompensare, să solvăsca anualu de fiacare parochia casatorita 50 xr. v. a., ear veduvii și veduvele câte 25 xr. v. a.— Mai departe salariulu cantorului, care funcționēza totu odată și că invetiatoriu, întregu să-lu solvăsca densii.

Spre acceptarea de buna voia a acestoru prestațiuni, în sine luate fără mare însemnare, fiindu numerosii locuitori greco-catolici informati și stimulați, întreg'ă comuna bisericēscă gr. cat. s'au rogatu, că următoarea dechiaratiune să se iee la protocolu, carea suna în urmatorulu tipu:

Noi, subscris'a comunitate bisericēscă gr. cat. a Visagului dechiarāmu, precum că noi sub nici care protestu nu priimim sarcin'a de a plăti preotiloru alte dări, decătu numai pentru cununii și immormentāri unu „dōuedieceriu“, precum acēst'ă ni s'au și apromissu cu ocaziunea trecerei nōstre la religiunea gr. catolica; asemenea nu priimim sarcin'a de a lucră sesiunea preotului, și a plăti pre invetiatorulu (Cantorulu), deōrece apriatu ni s'a spusu, cumca de dările aceștea prin trecerea la unire vomu fi cu totul scutiți.

(Urmēza subscrierile preotiloru, invetiatorulu, parochieniloru și judeului cercualu, care însa Redacțiunea le lasa neamintite.)

La acestu protocolu nu afla de lipsa a face comentariu, de orece densulu de sine se comentēza.

Varietăți și noutăți de di.

Clironomulu de tronul rusescu. reposatu de curendu, să fia staruitu în bōla sea cu totdeadinsulu, că logodirea sea cu princess'a danesa Dagmar să trecă asupr'a fratelui seu celui mai de aproape urmatoriu. Acēstă dorințā să se fia și priimitu din ambe părțile, încātu în urm'a ei după unu anu să urmeze și cununi'a.

(Donatiune.) Că noutate ni se scrie din Lugosiu, că veduv'a a nume Ann'a Popoviciu, carea e morboșă de multu tempu, a facutu unu codicilul filantropicu, lasandu după sine o avere formoșă că fondu, pentru ajutorarea studintiloru seraci, și crescerea fetelor serace de naționalitate romāna. Amenuntele acestui codicilulu vomu publicā la tempulu seu mai pre largu.

Immormentarea lui Lincoln au urmatu în 7/19 Aprilie cu o pompa imosanta, ne mai vediuta până acum în Washington. Desu de diminiția stradele erau pline îndesuite de omeni, mii preste mii venisera din afara, locuitorii din Washington toti erau pe picioare, astfel încātu diminița la 10 ore totu loculu și locsiorul, de unde se potea vedē conductulu, eră ocupatu de omeni. În „cas'a alba“ (palatiulu presiedintiei) potura intrā numai membrii familiei reposatului și cei ce-si luasera bilete spre scopulu acest'ă. În mijloculu casei eră mortulu, impregiurulu catafalcululu eră trasu unu lantiu, asā încātu numai membrii familiei mai poteau avē intrare libera până lângă mortulu. La 12 ore, după ce adunasera toti demnitarii cei mari ai republicei, se începura ceremoniele funebrale, la cari luara parte preoti de mai multe confessiuni. După sevarsirea acestoru ceremonii se radicā sicriulu pe caru, care eră trasu de siese cai albi. Conductulu trecu prin strad'a Pensilvaniei, carea dealungulu de două părți eră nchisa cu fire de drotu, astfel încātu drumulu de care eră de totu liberu, dar pe amendou părțile se indusiau mase nenumerate de omeni, încātu pentru de a vedē conductulu întregu trecendu pe dinaintea sea, ti-trebuia o ora și jumetate. Tōte ferestrele, tōte usile, tōte coperisiele erau pline de omeni. Tōte clopotele giganticulu orasiu sunau, și din candu în candu se dedeau salve de tunuri. Sicriulu se duse în Capitoliu și se puse în „Rotund'a“, unde stetū o di întregă espusu. Se crede că pe tōta or'a s'aru fi indesuitu câte patru mii de omeni, pentru de a-lu vedē. Preste totu o immormentare atāt'a de mare, de imosanta și de jalnică nu s'a vediutu inca în Washington.

(Necrologu.) Ladislau Fodoru, absolutu Juristu, fostu practicantulu de Tesaurariatu în anii 1845, 1846 și 1847—în anii 1848-1849, conducatorulu de poporu în muntii abrudeni în contra inimiculu tronului și alunatiunei, cu care ocaziune pentru bravele dovedite s'a decoratu cu crucea de aur pentru merite a Majestatei Sale Franciscu Iosifu I. și cu ordulu Santei Ann'a,— după aceea până la anulu 1860 oficialulu de tribunalulu și în urma jude de cercu în tractulu Halmagiului de susu, comitatulu Zaran-dului,— după suferinție cumplite în bōla uscata, în care a fostu cadiutu și care se pote ascrie numai diliginției sale ne obosite în implinirea deregatoriei, lasandu după sine consoti'a sea, și doi copii inca minoreni în cea mai mare gele și spre daun'a națiunei întregi în etate de 40 ani a reposatu în 10 și s'a immormentatu în 13 l. c. st. n. Fia-i tierān'a usiōra barbatului bine-meritatu de tronul și națiune! — (Din „Conc.“)

Adunarea generala a Asociațiunei naționale în Aradu pentru cultura și conservarea poporului român — pre anulu 1865/6 se va tinē la Aradulu vechiu în 10/22 Maiu 1865 și următoarele zile la 9 ore diminița.

Dela gimnasiulu din Brasiovu comunicāmu între inserate scirea multu imbucurătoare, că n anulu scolasticu venitoriu se va deschide și class'a VIII., și astfel va dá mână cu colegele sele mai bețrâne din Blasiu și Reiusiu.

(Inventiune nouă.) Unu fisicu germanu din Londr'a au in-

ventatu o metoda, prin carea spargerile casselor de bani devinu mai cu nepotintia. Preste coperisiele toturor caselor se trage unu drotu electricu, care stă in legatura cu alte droturi mai mici deprin case și mai anumitu cu câte unu drotu, ce se léga de cass'a cu bani. In data ce atinge cine-va cas'a, drotulu dela cassa aduce in miscare drotulu de pe coperisiu, alu cărui capu bate la oficiulu de politia, unde indata se scie și cas'a la carea se face furtulu, și trimitiendu-se indata soldati de politia, potu prinde furii póte inca nainte de a fi spartu cass'a. —

(Fotografia.) Unu Englesu au inventatu o maiestria, prin carea fografesce pe batistele de buzunariu portretele cumperatoriloru. Tipulu, se dice, ca nici in spelatu nu se sterge. Acusi se va practisá inventiunea cea noua și la manusi, pelarii, umbrele s. a. Atunci apoi vai de furii din Londr'a, cari astadi facu anu comerciu atât de infloritoriu cu articuli de acesti'a! —

(Masine de fertu.) Unu apotecariu din Vienn'a au inventatu o masina de fertu, carea sémna cu o locomotiva și e trasa de cai. Aceea e menita pentru militi'a dela câmpu; și ferbe in 3 óre prândiulu pentru 400 feciori. Ba ce e mai multu, ea ferbe bucatele și mergendu. —

Principatele române unite.

Reproducemu din „Trompet'a Carpatiloru“ urmatórele: Unulu din doi fabulisti ce s'au insemnatu mai multu pâna acum in literatur'a româna, Alessandru Donici, a muritu, lasându in literatur'a patriei sale cap-d'opere neimitabili și necontestabili, și o veduva cu doi-spre-diece orfani seraci; pentru ca tempulu parintelui loru a fostu consacratu literaturii și poesiei române, cari producu totdeun'a cu atât mai puțin in materialu pentru averi in parte, cu câtu creéza mai mari comori neperitóre in averea morala a patriei!

Dara; literaturile natiuniloru facu titlurile loru cele mai neperitóre, și s'au vedutu natiuni perite și reinviéte numai prin literaturile loru.

Este o fatalitate, care se tine impismata și nesiovainda in gón'a omului de idea, pe câtu omulu de ide'a are unu corpu, pe care trebuie sa-lu duca cá o povéra; este o fatalitate care prigonesce pe omulu ce gonesce ide'a; căci fatalitatea absoluta sustine numai materi'a și este in lupta cu totu ceea ce nu este materia.

Marele fabulistu românú Donici, a lasatu dopa densulu comore ideali patriei sale și saraci'a reala a veduvei și a doi-spre-diece orfani, cari și ei, negresitu ca n'au fostu crescuti spre a alergá dopa materia. Fiii lui Donici nu potu fi facuti cá sa faca averi! Asiá dara societatea, ori câtu de materiala aru fi, trebuie sa-si faca partea sufletului, partea ideei, partea de omu, partea prin care omulu se léga cu creatorele seu. Societatea româna este datória, pentru onórea natiunala, pentru numele acelu'a, care a datu prin anima talentulu și oslenelele sele, temeuri a se sustiné acésta onóre natiunala, sa dea concursulu seu pecuniariu sa cumpere cartea in care viéza anim'a, talentulu, și ostenelele lui Donici, celu puținú cá unu omagiu materiale adusu idealului.

Cartea lui Donici si are locul ei in celu d'antâiu rendu a ori cărei bibliotece in casa de Românú. Si negresitu ca guvernulu, Domnitoriulu și ministrulu seu de culte și instructiunea publica, celu antâiu va dá ordinu și celu d'alu doilea va staruí sa se tipársca intr'unu singuru corpu, tóte fractiunile este din anim'a poetului fabulistu Donici, tóte operele autorelui Donici, in mai multe mii esemplare, din care sa se puna câte unu esemplariu in tóte bibliotecele Statului, și sa se cumpere de cátra toti Românii cari sciu tiné o carte in mâna, in beneficiulu veduvei și a doispre-diece orfani ai lui Donici. Sperâmu ca de mâne chiaru d. ministru se va grabi a-si face referatul seu in acésta cestiune.

O! anima a lui Donici! Ia-ti locul de stea fixa pe cerulu Romaniei, precum ti l'ai luat in literatur'a ei!

Dara sa lasâmu, in acesta materia, sa vorbésca insusi acelu'a, ce ne comunica trecerea lui Donici la nemurirea pentru care a traitu; sa lasâmu sa vorbésca insusi Costache Negruzzi, contemporanulu, egalele lui Donici, ale cărui cuvinte suntu autoritate invincibila pentru toti aceli'a, cari sciu sa citésca romanesce.

„Alecú Donici nu mai este! Lugete Veneres... Plângeti dobitóceloru! voi, căror'a elu scia a ve dá atâtú spiritulu! Istoricultu vostru a muritu! Fabulistu Românii jace in pamentu!

„Scimu ca ni se spune, ca avemu multi poezi, infinitus est numerus, atâtú de multi, in câtu mai nu potemu alege pe cei buni din cei rei. Sciu ca suntu și destui prosatori, in opera loru suntu atâtú de grele la mistuitu, in câtu preferim a citi Alessandri'a de câtu multe alte scrieri pretentiose. Este acesti'a unu viciu alu gustului nostru? Se póte. Dara ne vine sa dicemu și noi cu poetulu:

Si Peau d'âne m'était conté,
J'en aurais un plaisir extrême.

Totu asiá e și cu fabulele lui Donici. Cine nu-si aduce aminte de gascele, de Pufusioru pe botisioru, de judecat'a momitiei, de Carulu cu óle, de Magarii din Parnasu, de Lupulu Naziru scl. scl. aru trebui sa le insirâmu pe tóte.

De la Esopu, pe care lu-silabisâmu pe hancele scolei pâna la Lafontaine, Kriloff, Donici, apologulu cá și proverbulu au fostu totdeun'a intielepciunea natiuniloru. In fabula vedi pe judecatorulu prevaricatoru, pe dregatorulu nedreptu scl. Si acei pe cari nimeni n'aru cutezá a-i numi pe nume, apologulu i arata, cá intr'o oglinda, sub masc'a unui lupu, a unei momitii, și tóta lumea i cunósce. Si sa nu cređa cineva ca e lesne a face o fabula. Franci'a avú multi fabulisti; nici unulu in sa nu ajunsu pe Lafontaine, și sa ve spunu eu pentru ce? pentru ca fabul'a nu sufere secature și umpluturi; ea cere pe lângá talentu o bunomia, unu stilu simplu; ea e datória sa spuna numai ce trebuie, nici o silaba mai multu. Si cine aveá mai multa bunomia decâtú Donici! In bordeiu cá si n'apalatu, fabulele lui suntu citite și intielese.

„Ne va intrebá póte cineva — pentruca se gasescu ómeni curiosi — cine a fostu elu, și in ce-si petrecú viéti'a lui? De candu s'a trezitu in lume, elu a fostu totu in scrivitulu Statului, din care s'a alesu, ca morindu, a lasatu doispre-diece, nu mai puținú, copii fórte seraci.

„Candu dopa unu fatalu duelu, A. Puschin poetulu russu a muritu, guvernulu a ordonatu sa se imprime operele lui cu cheltuiel'a statului, și sa se venda in profitulu urmasiloru sei. Acésti'a scuti pe famili'a ilustrului poetu de a cersitóri cá sa capete pânea de tóte dilele. Óre aceea ce se facu pentru Puschin sub Czarulu Muscaliloru, sa nu se faca pentru Donici sub Principele Româniloru? Nu o vomu crede, in câtu tempu vomu avé in capulu invetiamentului publicu unu omu de spiritulu și de anima.

„Deca fabulele lui Donici (nu suntu mai multe de o sutá) s'aru tipari de statu intr'unu numeru de 20 mii esemplarie și s'aru vinde in beneficiulu familiei sele, nu mai scumpu de cinci lei esemplariulu, totu s'aru aduná o sumusióra, care aru inlesni trudit'a viéti'a a unei veduve nemangaiata și a doispre-diece copii seraci.

„Inca odata: Alecú Donici nu mai este. Vai! cu gróza gandimu ce va fi de noi, candu vomu perde și pe Gr. Alessandrescu!“ C. Negruzzi.

Lipsindu-ne foile mai prospete din Romani'a, comuncamu dopa un'a din sarbedele corespondintie ale „Pressei“ de Vienn'a, ca poterile vecine cu Romani'a nu suntu aplecate a incheiá conventiuni postale cu Romani'a; dar aceeasi coresp. adauge apoi, dopa manierea sea cea siovaitóre și fára caracteru, cá, facendu-se zebava la frontarie prin platirile porturiloru din Romani'a inafara și din afara in Romani'a, lumea comerciala va avé sa multiamésca principelui Cuz'a pentru acésta intárdiere și opacire a comericiului. Este destulu, a conferi aceste done diceri un'a cu alt'a, pentru de a se convinge ori cine cu logica neturburata, ca corespondinti'a acésti'a este spalacita și sarbeda; cáci de o parte dice, ca staturile vecine cu Romani'a nu voru sa incheie cu dens'a conventiuni postale, ear de alta parte, uitandu ceea ce a vorbitu cu 4—5 renduri mai nainte, afirma ironicesce, ca lumea comerciala sa multiamésca opacirea tramiteriloru sele (mârfuri și epistole) principelui Cuz'a. Consecuinti'a aru fi, sa fia disu, ca lumea comerciala are sa multiamésca opacirile amintite regimelorú tieriloru invecinate, care nu voru sa incheie cu Romani'a conventiuni postale; cáci Romani'a, precum seimu, a facutu incercarea de lipsa din partea sea. Eata dar aici inca unu casu, cum strainii voru sa impedece pre Românii in insasi tier'a lorú, cá sa nu introduca reformele acelea, ce le reclama atâtú de imperativu binela tierrei, ci sa fia și pe venitoriu totu numai asecli și portatorii de slepu aialtoru popóre!

Anunciâmu esirea unei foi noue sub numirea: „Sentinell'a (guard'a) româna“, dar nainte de a o vedé, nu potemu dice nimicu asupr'a ei. Ceea ce in sa potemu dice cu privire la foile de dincolo preste totu, este aceea, ca esu, séu celu puținú noue ne vinu fórte neregulatu, cu singur'a esceptiune a „Trompetei Carpatiloru“ și a „Consciintiei natiunale“, carea din urma mai deunadi diceá cu dreptu cuventu despre alta foia de acolo „... diuarius, ce ese candu și candu.“

Prospectu politicu.

Intr'unu tempu atât'a de sterpu de noutáti politice, jurnalistic'a se ocupa multu cu missiunea senatorului Vegezzi la Rom'a. „Memorial diplomatique“ dá in privinti'a acésti'a desluciri interesante. Dupa aceste comunicate intre guvernulu italianu și curi'a romana aru fi urmatu invoiari, de-si deocamdata numai orale, asupr'a urmatóreloru puncte:

1. Re'ntórcerea toturorú Episcopiloru prinsu și espatriati;

2. Recunoșterea din partea regimului italianu a tuturor denumirilor de Episcopi, ce le-a facutu Pap'a de patru ani încôce în tota peninsul'a;

3. Interventiunea și contielegerea prealabila a ambeloru poteri la presentatiunea și denumirea Episcopilor italieni pentru scaunele episcopesei, ce vinu a se ocupa dupa modalități felurite, cari se voru statori mai tardiu.

Franci'a dela plecarea Imperatului încôce are serbatore în privinti'a politice. Dupa telegrame din Algeri'a, Napoleonu se afla deflinu sanetosu în Algeri'a. Unulu din actele lui principale a fostu emiterea unei proclamatuni câtra locuitorii țierei, în carea dice: „Eu vinu în persôna, pentru de a studiã interesele vôtrec, de a sprijini silintiele vôtrec și pentru de a ve incredintiã despre cea mai înalta scutiuntia. De multu ve luptati voi contr'a duoru pedece infricosiate, contr'a stărei celei originale a naturei și contr'a unui poporu resboiosu. Dar ve ascêpta dile mai bune. Societăti anumite voru scôte avutile pamentului; Arabii, tinuti în frêu și informati despre intentiunile nôtrec cele binevoitorie, nu voru mai poteã turburã liniscea. Aveti încredere în venitoriu, fili addicti țierei, ce o cultivati, câ patriei vôtrec celei nôue, tractati cu Arabii câ cu nisce compatrioti ai vôtrec. Noi trebuie sa fimu stapânii, câci noi suntemu civilisatorii; noi trebuie sa fimu generosi, câci noi suntemu cei mai tari. Sa justificâmu fâra încetare actulu celu gloriosu alu unui'a din antecessorii Mei, care plantandu flamur'a Franciei și crucea pe pamentulu africanu, a radicatu totdeodata semnulu civilisatiunei și simvolulu păcei și alu iubirei crestinesci.“

În dilele din urma a mai plecatu la Messicu unu despartimentu de câte-va sute de soldati francesi, de unde se vede, ca numerulu de 20,000 soldati francesi, acordati Imperatului Maximilianu dupa tractatulu cu Franci'a, nu numai nu se pôte mputinã, ci inca are lipsa de a se immulti.

Jurnalului „Europ'a“ din Frankfurt, alu cârui redactoru este cunoscutulu publicistu român, d. Ganescu, printr'unu decretu ministerialu i s'a luat dreptulu de a mai intrã în Franci'a. Caus'a e, ca dicariulu acest'a cu coloritu republicanu aru fi adusu în foiti'a sea unu romantiu, în care se glorifica uciderea din cause politice.

Imperatulu Alessandro prin decretu imperatescu suspenda pre. generalulu Murawiew (de musealêsca aducere aminte pentru crudimile sele asiatiche din Poloni'a) de postulu de gubernatoru alu provinciiloru apusene și l'au înaltiatu la rangulu de conte imperialu, ear în postulu acel'a a denumitu pre generalulu Kaufmann. Cu schimbarea acest'a, pelânga tôte demintirile oficiosului „Journal de St. Petersbourg“ se crede, ca va urmã totdeodata și o schimbare de sistemu alu guvernărei, încetandu adeca guvernarea biciului și fereloru, și încependu-se guvernarea clementiei, buneivointie și a dreptății.

În caus'a ducateloru germane, caus'a cea mai încurcata și mai fâra gustu din tôte causele europene, Austri'a va sa sustina dreptulu seu de comproprietate cu Prussi'a în tôte privinti'a, și spre scopulu acest'a, dupace Prussi'a a transpusu o parte a marinei sele belice în portulu dela Kiel, acum și Austri'a a tramisu în același portu corvet'a „Archiducele Fridericu“, carea a și sositu în 26 Aprile.

Lânga acest'a se dice, ca voru mai fi dislocate în portulu dela Kiel și fregat'a Schwarzenberg și corvet'a Dandolo, cari voru avé stățiunea acolo, și alu câroru comandante va fi cunoscutulu Tegetthoff, (care avusese lovirea cu Danesii).

Din Americ'a comunicaseram înca în numerulu precedentu, ca Booth, ucigatorulu lui Lincoln, fiindu p'aci a se prinde, s'au impuscatu și a moritu; complicele lui, Harrold, s'a prinsu viu, și se ascêpta cu încordare marturisirile, ce va face elu în privinti'a eriminalului complotu. — Armatele statului de médiadi, constrinse de impregiurâri, au încheiatu armistitiu cu generalulu Sherman; Johnston însa, noulu presiedinte, indata nimici acestu armistitiu și demandã continuarea luptei, testimoniulu elocuinte, ca elu în privinti'a energiei nu numai ajunge, dar și întrece dór pre antecessorulu seu Lincoln, despre care a disu generalulu Lee, ca bunetiele lui Lincoln mai multu au contribuitu la devingerea staturiloru de médiadi, decâtu tunurile generalului Grant.

Mai nou.

Dupa unu telegramu de dtu Newyork 17/29 Aprile generalulu Grant raportase, ca Johnstone în 13/25Aprile s'aru fi predatu lui Sherman cu tôte armat'a sea. În urm'a acestora ministrulu de resbelu a dispusu o reductiune mare în spesêle armatei. Cu acest'a resbelulu americanu s'aru poté privi de încesiatu.

Regele Belgiloru, nestorulu suveraniloru europeni, merge în hól'a sea totu spre mai reu.

Publicarea

summeloru incurse la fondulu Asociatiunei dela siedinti'a Co-

Redactoru respundiatoriu Zacharia Boiu.

mitetului Assoc. din 4 Aprile a. c. pâna la siedinti'a Comitetului tinuta în 2 Maiu a. c.

1) Prin D. V. Capitanu și colectoru alu Assoc. tranne române Ioann Codru Dragusianu s'au tramisu la fondulu Assoc. 25 f. v. a. și anume:

a) pentru 10 esemplarie vendute din actele ad. gen. I, II și III. (a 1 f. esempl.) 10 f., b) dela d. Fiscalu Ioanne Romanu tax'a restante pre an. 186³/₄ 5 f., c) dela d. notariu distr. Georgiu Fogarasianu tax'a rest. pre an. 186³/₄ 5 f., d) dela d. Vicecapitanu și Colectoriu Ioanne Codru Dragusianu tax'a de m. ord. pre an. curente 186⁴/₅ 5 f. Summ'a 25 f. v. a.

2) Prin Rvrd. D. Canonicu și Secr. metropolitanu și Colectoru alu Assoc. tranne române Ioanne Fekete Negrutiu s'au tramisu la fondulu Assoc. câ taxe pre a. c. 186⁴/₅ și pentru 11 esempl. din actele ad. gen. I, II și III. summ'a de 81 f. v. a. și anume:

a) dela Rvr. D. Prepositu Vasiliu Ratiu tax'a apromisa pre an. 186⁴/₅ 10 f., b) d. Canonicu Const. Alutanu pre an. 186⁴/₅ 10 f., c) d. Can. Const. Papfalvi pre an. 186⁴/₅ 10 f., d) d. Can. și Secr. metrop. Ioanne Fekete Negrutiu pre an. 186⁴/₅ 5 f., e) d. Can. Ioanne Chirila pe an. 186⁴/₅ 5 f., f) d. Can. Elia Vlass'a pre an. 186⁴/₅ 5 f., g) d. Can. Gregoriu Mihali pre an. 186⁴/₅ 5 f., h) d. Vice-rectoriu semin. Teodoru Deacu pre an. 186⁴/₅ 5 f., i) d. notariu Consistorialu Stefanu Manfi pre an. 186⁴/₅ 5 f., k) d. prof. gimn. Ioanne Popescu pre an. 186⁴/₅ 5 f., l) d. prof. Dr. Ioanne Bobu pre an. 186⁴/₅ 5 f. Summ'a 70 f. v. a.

Ear pretiulu pentru 11 esempl. din actele ad. gen. I, II și III. dela Esc. Sea D. Archiepiscopu și Mitropolitu Alessandro St. Siulutiu; dela Rvrd. D. Prepositu Vas. Ratiu, Rvrd. D. Vicariugen. și Can. Const. Alutanu, Rvrd. DD. Can. Const. Papfalvi, Ioanne Negrutiu, Gregoriu Mihali și Elia Vlass'a; dela DD. prof. Ioanne Moldovanu, Dr. Ioanne Bobu, Ioanne Stoianu (†) și Dem. Farago, dela fiacare câte 1 fl. = 11 f. v. a.

Asiadarã summ'a totala tramisa prin Rvrd. D. Can. și Colectoriu Ioanne Fekete Negrutiu face în v. a. 81 fl.

3) Prin D. Advocatu și Colectoriu alu Assoc. Ioanne Gozmanu s'a tramisu la fondulu Assoc. 29 f. pretiulu aloru 20 esempl. din actele ad. gen. I, II, III și IV. și alte 3 esempl. numai din actele ad. gen. I, II și III.

4) D. Vicariu și Colectoriu alu Assoc. în Hatiegu Petru Popu, tramite la fondulu Assoc. pretiulu aloru 10 esempl. din actele ad. gen. I, II și III. vendute pe la m. ord. ai Asociatiunei, în summa de 10 f. v. a.

Nr. 16—1 CONCURSU.

Cu începutulu anulului scolasticu 186⁵/₆ venitoriu, avendu a se adauge la cele siepte clase gimnasiale dejã înfiintiate în gimnasiulu român de religiunea ortodoxa orientala, și clas-s'a a VIII. și cea din urma spre complinirea intrêga a gimnasiului, se deschide cu acest'a concursu înca pentru doi profesori, fia care cu salariu anualu de câte 800 f. v. a.

Dela concurentele se cere câ sa documenteze:

- 1) prin atestatu de botezu, ca este Român de natiune și crestinu gr. orientalu de religiune;
- 2) prin atestatu de maturitate, ca a finitu studiile gimnasiale dupre sistem'a preserisa de Proiectulu de organizarea gimnasiiloru Austriei din 1849;
- 3) prin atestatu academicu, ca a finitu facultatea filosofica în vre-o universitate ôrecare;
- 4) prin atestatu de conduita dela dregatori'a politica locala, ca aceea i este nereprobavera.

Se voru preferi însa cari pe lânga acestea voru documentã:

- a) ca a maturisatu cu eminentia;
- b) ca a facutu și colloquie din obiectele de sciintia, pentru care lu arata indicele ca s'a înscrisu.

Tôte aceste documente concurentele le va tramite celu multu pâna la 15 Augustu 1865 s. v. adresandu-le francate câtra subscriș'a Eforia.

Brasiovu 24 Aprile 1865.

Efori'a scôleloru centrale române de legea greco-orientala.

Nr. 17—1 ANUNCIU.

Subscrișulu, câ nou Viceinspectore alu muntiloru Hasdate în comitatulu Turdei, face cunoscutu celoru ce pentru dobitôcele loru dorescu a esarendã pasionatu, cumca pasionatulu din muntii prenumiti 2777. jugere, și adeca într'unu locu de 2200. jugere, și celelalte impartite în mai multe locuri se voru dá în arenda pe unu anu, seu și pe mai multi. — Doritorii de a esarendã au a se îndreptã prin epistole francate seu personaliter câtra subscrișulu în Gelou (Gyalu).

Franciscu Soos.

Burs'a din Vienn'a 1/13 Maiu 1865.

Metalicele 5%	71 60	Actiile de creditu	185 20
Imprumutulu nat. 5%	76 45	Argintulu	107 50
Actiile de banca	804	Galbinulu	5 18

Editur'a și tipariulu tipografiei archidiecesane.